

אגרת להורים בנושא נהלים להתאמות,

הורות מלווה בדאגה והתלבטות מתמדת לגבי האופן ומידת הליווי והתמיכה המתאימים לילדינו בתהליך ההתפתחות והלמידה. הורים לתלמידים עם לקויות למידה/ הפרעת קשב עסוקים בכך שבעתיים. קיומו של קשר רציף בין הבית לצוות החינוכי בבית הספר משרה ביטחון על התלמיד ומהווה תשתית טובה לתכנון ההתערבויות שמתאימות לו.

באגרת זו אנו מבקשים ליידע אתכם ההורים, במספר נושאים הקשורים לסוגיית האבחון המקצועי וההתאמות בדרכי הבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב ומקווים להגביר בכך את שיתוף הפעולה שלכם עם בית הספר. למעוניינים להרחיב ולהעמיק בקריאה מומלץ לעיין במסמך המדיניות "[התאמות על רצף הלמידה וההבחנות](#)" שפורסם בנובמבר 2014.

סוגיית האבחון

האבחונים מספקים תמונה מפורטת על התלמיד, מסייעים לאתר את הסיבות לקשייו ולתפקודו בחיי היום יום ועשויים להוות בסיס לבניית תכנית עבודה עם התלמיד. חוות הדעת של המורים מהווה חלק אינטגרלי מתהליך האבחון וחשוב שדוח האבחון יכלול התייחסות נרחבת לכך.

הצוות החינוכי של בית הספר הנו גורם ראשון במעלה להיוועצות בשאלת נחיצות הפניה לאבחון ולגבי סוג האבחון המתאים. ההפניה לאבחון צריכה להתבצע רק לאחר שנוסו התערבויות חינוכיות קודמות ולא כהמלצה ראשונית לפעולה. בנוסף, הצוות יוכל להפנות ולהמליץ על הגורמים המקצועיים אליהם ניתן לפנות לצורך ביצוע האבחון. יש לציין כי משרד החינוך מממן, מדי שנה, [מלגות אבחון](#) לתלמידים ממשפחות מעוטות יכולת.

לצורך הדיון בבקשות להתאמות בדרכי הבחנות יש להבחין בין התאמות אשר בסמכות המועצה הפדגוגית לאשר ללא צורך באבחון, לבין אלה המצריכים אבחון ו/או מסמך קביל אחר. קיימים שלושה סוגי אבחונים שכיחים במערכת החינוך:

סוג האבחון	הגורם המאבחן	המלצה להתאמה
אבחון דידיקטי	מאבחן דידיקטי או פסיכולוג מומחה (אם מתמחה, חייב בנוסף בחתימת מומחה/ מדריך)	התעלמות משגיאות כתיב, שימוש בדף נוסחאות מורחב, הקראה/ הכתבה לבחון ניטרלי, שימוש במילונית אלקטרונית באנגלית
אבחון פסיכולוגי	פסיכולוג מומחה (אם מתמחה, חייב בנוסף בחתימת מומחה/ מדריך)	
אבחון פסיכו דידיקטי או פסיכולוגי + דידיקטי	פסיכולוג מומחה (אם מתמחה, חייב בנוסף בחתימת מומחה/ מדריך) או מאבחן דידיקטי + פסיכולוג מומחה	כל מה שכתוב בסעיף א' + מבחן בע"פ, מבחן מותאם, המרת המבחן במתמטיקה במקצוע מדעי אחר,

הקראה והכתבה בלשון, הקראה והכתבה בערבית ועברית למגזר הלא יהודי		
--	--	--

התאמות ללא צורך באבחון

החל משנה"ל תשע"ה הוחלט כי לצורך דיון ואישור מספר התאמות בדרכי הבחנות אין הכרח בהמצאת דוח אבחון אלא בסמכותו של הצוות החינוכי של ביה"ס אשר השתכנע בנחיצות ההתאמה לאשר זאת. ההתאמות בדרכי הבחנות מחולקות לשלוש רמות. מידע נוסף לגבי ההתאמות ותהליך אישורן ניתן לקרוא [בסוגי התאמות בדרכי הבחנות- תשע"ז](#).

אחרי האבחון

עם סיום תהליך האבחון חשוב להמציא את הדו"ח לצוות ביה"ס. זאת, ע"מ ללמוד ולהבין את הכתוב ולבנות לתלמיד תכנית התערבות. חשוב להדגיש כי באופן מוטעה השתרשה התפיסה כי אבחון התלמיד והמלצה על ההתאמות בדרכי הבחנות - מחייבת את בית הספר, הן באשר ליישום ההמלצות במהלך השוטף של הלימודים והן באשר לאישורן במועצה הפדגוגית ובוועדת התאמות מחוזית. מסיבה זו חלק מההורים מתאכזבים כאשר מתברר כי על אף קיומן של המלצות באבחון, הבקשה להתאמות בבחינות בגרות לא אושרה. ביה"ס **איננו מחויב לקבל באופן אוטומטי את ההמלצות הכתובות בו אלא חובה עלינו** לבחון את מידת הנחיצות והשימוש של ההמלצות.

במידה וצוות בית הספר השתכנע כי בנכם זקוק להתאמות בדרכי הבחנות, יכנס מועצה פדגוגית אשר בסמכותה להחליט על אישור הזכאות להתאמות שבסמכותה (רוב ההתאמות ברמה 1,2) ו/או להפנות בקשה להתאמות בדרכי הבחנות ברמה 3 לוועדה המחוזית.

אנו מבקשים להביא לתשומת לבכם כי בניגוד לדעה הרווחת, ריבוי של התאמות בדרכי הבחנות טומן בחובו גם נזקים לא מבוטלים. מחקרים בחקר התפתחות המח מבהירים בצורה חד משמעית כי לצורך הבשלה והתפתחות תהליכים קוגניטיביים-אינטלקטואליים ואף רגשיים, המח זקוק לתרגול ולהתנסות במטלות שמתאמות לדרישות הגיל. היקף נרחב של התאמות בדרכי היבחנות, "פטור" ו"הנחות" מוגזמות מדגישים את חולשתו של התלמיד, פוגעים בבניית התפיסה העצמית שלו ומונעים ממנו הזדמנות לפיתוח הרגלי למידה וכישורי חשיבה שמזמנת שגרת הלמידה בבית הספר.

עקרונות לדיון בבקשות להתאמות בדרכי הבחנות לבחינות בגרות

בשנה"ל תשע"ז הדיון בהתאמות ברמה 1,2 יערך ברובו בביה"ס (פרט לבקשות להתאמה מסוג "הקראה/ הכתבה לבוחן ניטרלי מעבר ל- 10% מתלמידי השכבה) ואילו ברמה 3 יש להפנות לוועדה

מחוזית. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 27.6.16 החל משנה"ל תשע"ח כל הבקשות להתאמה מסוג "הקראה/ הכתבה לבוחן ניטרלי" יעברו לדין בוועדה המחוזית.

הדין בבקשה להתאמה מורכב ומחייב לבחון את צרכי התלמיד עם לקות הלמידה, אך בו בזמן לשמור על עקרון השוויון, באופן שלא ייתן לתלמיד זה המקבל התאמות יתרון על פני תלמידים אחרים. בדין על כל אחת מהבקשות יש לקחת בחשבון את שני הגורמים ההלו כמו גם את הצורך שלא לפגוע ברמתן של בחינות הבגרות והסטנדרט שהן משקפות.

לכן, התאמות נשקלות רק כאשר ניתן להוכיח כי רמת הידע וההבנה של התלמיד תואמים את הנדרש בבחינות הבגרות ורק כאשר הצורך בהתאמות נובע מקיומם של ליקויים הקשורים בהפקת הידע שהתלמיד רכש, ולא ללקויים הקשורים בלמידה עצמה. כלומר, הידע קיים אך אינו בא לידי ביטוי בגין הלקות.

בהקשר זה חשוב להדגיש כי כל ההתאמות כולל התאמה של היבחנות בעל פה אינה כוללת התערבויות מתווכות מכל סוג, כולל איסור על הסבר שאלות המבחן. עבור תלמיד החסר את הידע הנדרש לצורך היבחנות בבחינות הבגרות, ניתן לדחות את ההפניה לוועדת התאמות מחוזית (התאמות ברמה 3) עד להשלמת הידע החסר.

תהליך הגשת הבקשה

בקשה לאישור התאמות בדרכי הבחנות נעשית בבית הספר או באמצעותו (לועדה המחוזית) שכן בתהליך הדין בבקשה, חוות הדעת של המורים הכרחית ביותר. ועדות ההתאמה המחוזיות כמו גם הוועדות הבית ספריות, מתקיימות עפ"י לוחות זמנים קפדניים בשל הצורך לסיים את הדין בבקשות לפני תחילתן של הבחינות ולהשאיר מספיק זמן לאפשרות של הגשת ערר והתארגנות במטה באגף הבחינות. על מנת לדון בבקשה אתם ההורים נדרשים לחתום על ויתור סודיות. בקשות שאינן מוגשות בזמן או שאינן כוללות את כל המסמכים הנדרשים – אינן נדונות, וניתן להגישן לאחר השלמת החסר למועד הדיונים הבא. עם סיום הדיונים, ועדת התאמות מחוזית שולחת את תשובותיה לבית הספר ובאחריותו ליידע את התלמיד והוריו.

במקרים בהם הבקשה נדחית, ניתן לשקול לבקש לערער על החלטת הוועדה המחוזית. גם הפניה לערר הנה באמצעות בית הספר. המועד האחרון להגשת בקשת ערר על החלטת ועדה מחוזית מצוין על גבי התשובה שנשלחת מוועדת התאמות מחוזית לבית הספר.

אנו מקווים כי איגרת זו נותנת מידע שיסייע לכם ומאחלים לכם ולילדיכם הצלחה.

צוות אגף לקויות למידה והפרעות קשב